

ZGODNJA

DANICA.

Katolišk cerkven list.

List 15.

V četrtek 13. maliga travna 1854.

Tečaj VII.

Jezusovo vstajenje naše odrešenje.

Zveličar naš iz gróba gró.
Vsih serec naj se zveselé!
Aleluja, Aleluja,
Aleluja, Aleluja! *)

Je ves častit in nestrohljiv,
Za nas vmorjen je zopet živ.

Premagal smert je in pekél,
Skoz skalni grób je sam prisél.

Odrésil nas njete vse,
Poplačal dolg Očetu je.

Odvzel hudicu je oblast,
Bogu povernil dolžno čast.

Nas vse prodal je bil Adam,
Bog-človek nas je resil sam.

Otet nas večnih bolečin,
Prisél z nebes je Božji Sin.

Od svetiga Duhá spóet,
Zmed gresnih sam nedolžin, svet.

Je v revnim hlevu se rodil,
Poniznosti zó nas neil.

Je let dorastel trideset,
Oznanoval svoj nauk svet.

Je delal enda leta tri
V oblagrovanje vsih ljudi.

Prisél je prerokvani čas,
Terpeti hotel je za nas.

Je Božji Sin in nas Gospod
Potil za nas kervavi pot.

Od Judeža je bil izdan,
Od Judov gajžljan, zapljuvan.

Napuhu znizati glavo,
Si dal je krono ternjevo.

Nam odkleniti paradíž,
Je za nas nosil težki križ.

Na križu bil je vmorjen,
In s sulico v serec zboden.

Zavarovali mertviga
So v grób do dneva tretjiga.

Prestrasi varhe stres močan,
In Jezus vstane tretji dan.

Dopolnil prerokvanje je,
Sovrazni Judje bojte se!

Si Svetiga vmoriti dal,
Odgovor bos, Pilat, dajal.

V premagi smert požerta je,
In sterta kača zvija se.

Več ne ne stráši gróba noč,
Tud tjekej seze Božja moč.

Le kratko spanje bo za nas,
Vesél sledi vstajenja čas.

Trobente glas bo nam zapel,
In iz prahu bo človek cel.

Očetu čast ino Sinu,
In slava Duhu svetinu.

Aleluja, Aleluja,
Aleluja, Aleluja! P-r-l.

O d e r u h i.

Pajk o lepim vremenu vse kraje z mrežami prevleče ter skrit tiči in preži, kdaj se bo kaka mušica vanje zapletla. Urno priskoči, noge jetniku z nitkami sklene in perute opajči; zadnjič ga v svoje skrivališče pritiraniga pika, dokler mu vsega soka ne izsisa. Je li kak razloček med to živalico in oderuham siromakov? Tudi ta človeški pajk o lepim vremenu, o hudi letini in dolgeh goste in pogubne mreže z nakopičenim dnarjem prede pod krovam in milim nebam, pri belim dnevu in berleči treski. Stradajoči sosedje, od edinsine primorani, se bližajo mrežam vabivnim, dotaknejo se jih, ako kaj maliga na posodo ali na upanje od krivičniga oderuha vzamejo, in že so vjeti, že so končani. Zviti pajk z vso močjo s koneca tanke, skor nevidne nitke

okoli svojiga dolžnika ovija, kmalo pa ga s terdimi vervmi oveže, de se mu ne godi boljše od muhe v pajčini. Oderuhi nanreč so naj grozniji hudoletniki, ker zlasti v stranskih vaseh vso hrano prekupljajo, ktere pa ne razprodajajo pred, dokler se jim dvakrat vsaj ne preplača. Zastonj so prošnje, solze; bleđi in upadli obrazi ne omehčajo okameneliga serec; nesrečne matere z otroci od lakote skor mertvimi po pasje odganja in z žandarmi proti, ako se take smeti še kterikrat prederznejó v njegovo hišo priti, clo prošnja v Jezusovim imenu, v petih Kristusovih ranah je neuslišana in zaveržena. Izgovarja se s hudo letino, veliko draginjo; pravi clo od zgube, ktero bo imel zavolj neznané voznine po razkopanih cestah; véka in kriči, de sam tudi od besede Božje živeti ne more, de je že skor polovico nadležnom beračonom zastonj razmetal, se pridusa, in poslednjič preklinja lenuhe in potepuhe, si hočejo poštene, delavne može spodjesti.

Ako pa kdo tacimu brezserčnemu divjaku kako dnarce pokaže, ako vsaj kako vredno orodje, neobnošeno obleko, živino, vert ali njiivo zastavi; o kako hitro jame ledeno serec od juga pohlepnosti solzeti in mehčati se! Kakor se nektere rude v razbeljenih, žarečih pečeh brez nektarih primčkov ne raztope, ako delavci noč in dan ogenj vikšajo in palijo, ravno tako ne upaj oderuhoviga sereca ganiti, ako ga brez dnarja se tako milo prosiš in rotiš v Jezusovim imenu. O dnarce, sladka mu, nadepolna in prenebeška besedica! Kako ti hiaravno dusico merzliga oderuha prečineš in oživis; enako strelí razsvetliš njegovo obupno tamoto, oči se zabliskajo, čelo se razvedri, jezik, pred tako len, se o ponudbi dnarja ali zastave od samih vprasanj ožuli, ako je gola resnica, kar je ravno slišal; noge pred lesene in neukretne so zdaj gibéne in urne in roke že po ključih grabijo; o za dnar in za gostovo poroštvo se vse, kar vse dobi pri oderuhu, v Božjim imenu pa nič, kar nič ne. Pivce s keršeno zavrelico zaliva, s strupenim žganjem na duši in telesu posuša; écz uro in mero naj poseđajo in popijajo, naj se pregrehe dopernasajo kakoršne koli, vse je dobro, de se le oderuhu mošnjica napihuje; možičkam clo prigovarja raje se v veselí družbi kozarečik cvetka poserkljati, kakor pa domu v oblast kislíh in grenkíh žená iti, in kadar kaka skerbna gospodinja po gospodarja pride, jo prilizovaje sili pri možu ostati in dobre volje biti. V tem malopridnih in predragih jedil na mizo nanosi; pijančikam preveliko rajtengo na duri začerta i. t. d. — Taki mali dolgoví pri njem vsak teden vidno zrastejo, kakor gobe o mokrim jesenskim vremenu. O goreča in prav v djanju skazana

*) Poslednji verstice se pri vsakim odstavku ponavljate.

ljubezen do svojiga bližnjiga! Kdo bi vendar takiga ljudomila prav iz naj globokejšiga serca ne poljubil? Kdo bi mu ne vošil naj viših nebes za vse dobrote, siromašnim ljudem s prav radodarno roko skazane! O srčni, trikrat presrečni, ki ti tako rahllo serce v persih igra! De, vse neprecenjene dobrote ti bo neskončno pravični Bog z nakopičeno mero poveril, ko si namreč brezupnim revežem iz čiste ljubezni, iz goliga usmiljenja dnar posojal, de ti po obrokih na leto ravno še enkrat toliko nazaj plačati morajo; ko si nezmožne verniti skor do naziga slekel, vse orodje, vso živinico, vse polje, clo očetrovo hišico njim poprodal in ti ni bilo mar ne sivih starcov, ne medlih otročičev, ne za smert bolnih staršev, ter si vso družino brez pomoči po svetu bacnil; ko si zatéranim vdovam in sirotam svete pravice kratil, zaslužek delavcam utergaval, sol, pšeno in zernate reči močil, vino in pijače z vodo in clo strupenimi reči lepil in sladil, in morde s takimi sleparijami clo kakiga umoril ali vsaj mu terdno zdravje podkopal; ko si majhen kruh, slabo mero, pičo vago dajal i. t. d.

In pri vsih tacih nebovpijočih krivicah té peklenške pošasti clo širokoustno vrazijo in krokajo, kake dobrote soseska od njih vživa: nobenimu krivice ne storé; marsikterimu pa život in premoženje s posojilam ohranijo. Poglej satanoviga zaroda! Enak je farizejem, ki so tudi ošabno jezicali in se svetim pristevali, ker niso ubijali in ne prešestvali. Je to ljubezen, boléhne, hrome, in nadložne siromake zasmehovaje odganjati, clo pse vanje ščuvati? véle in suhe ročice gladu pojemajočih otročičev prazne odrivati? je to usmiljenje, nesrečnike zavolj dolžnih dvajset goldinarjev nage, lačne in morde clo do smerti bolne v grenko edinsino, v obupanje bacniti? Zares je ljubezen taka peklenška: namesti svetnikove krone zaslužiš zareč obroč okrog glave, ker prav natanko Božjo zapoved spolnujes: *Ljubi svojiga blišnjiga kakor sam sebe.* — *Ce dnar posodiš ubožimu, ne priganjaj ga z rubljenjem, ne tlačí ga z obrestmi; ne jemlji obresti od brata svojiga.* — *Kdor ubožcu da, ne bo lakotral; kdor ga pa prezira in zasramuje, bo revsino terpel.* — *Ne zaničuj lačne duše, ne huduj se in ne zasmehuj siromaka v edinsini, usliši ga in odgorarjaj mu v mirni krotkosti.* — *Solze in rpitje zatérane vdove v nebesa pred sedeš Božji pridejo; in Bog jih bo uslišal.* — *Blagor usmiljenim, ker bodo usmiljenje dosegli.* —

V teh in še neštêvilnih družih krajih sv. pismo usmiljenje priporoča, in ti nasprot ravnaš Božji besedi in se še pravičniga, clo Bogu dopadljiviga čislaš? Zares ti mora neki poseben in čuden duh sv. pismo razkladati!

Mišliš li, de bo Kristus, neskončno pravični in nespremenljivi sodnik, ki je učil: *„Usmiljenje hocem, ne daru“*, svojo sveto besedo po tvojim vetru obračal, in krivičnike plačeval? Krivičnike, roparje, ki po človeških zapovedih zavarvani pri belim dnevu, pred očmi pravice, od nje clo podpérani, z vso človeško silo vdove, sirote in obožane zemljake brijejo, golijo in odérajo? Gotovo te bo plačal serditi sodnik: v večni ogenj te bo pahnil, kakor si ti uboge v brezno obupa trešil!

O kje je vendar ljubezen do bližnjiga! Toliko siromakov tiha revšina stiska, de si život komaj še ohranijo, in vendar taka nečimurnost v obleki, taka strežba trebuhu, take potrate za nepotrebne, nezdrave, pregrésne — hudičeve veselice! Kako žival, n. p. konje, pse, zlasti mehkužna gospoda, ki

zimo in lakot le po imenu pozna, z mehкими in dragimi ležiši, s toploto in predobrimi grížljeji polni in za njih nepotrebe zlato kupama trosi; naj se pa sirota vsa medla prikaže, jo neusmiljeno zapodi in z ostrim jezikam globoko v serce zbada. O nesrečni, zaslepljeni ljudje, kolikrat se že na tem svetu vse narobe preverne, pomislite, kamoserčneži, de vas zamore Bog iz obilnosti v edinsino poriniti, in ako se ta ne prigodi, je gotovo znamuje vaše večne nesreče. Bog vas tega váruj! O koliko gorečih solz bi lahko osušili, koliko gorečih zahval in prošenj za vaše zdravje in blagostanje in večno zveličanje bi nebeskimu Očetu v naročje pripuhtelo, ako bi vi samo neumni živini odvzemi nepotrebno človeško hrano, sirote, vdove in obožane reve, po Božji podobi vstvarjene, z neprecenjeno kervjo Kristusovo rešene, hranili in redili! Drage zaklade, svitleji od srebra, zlata in biserov bi si v nebesih naložili, in kateri clo kozarec vode poplača, bi do brotnike plačeval in radoval na veke. †

Kratek pregled človekoljubnih naprav v blagor ubožih in terpečih v Gorici od naj starejših časov do današnjiga dne.

Kristianska ljubezen se je v vsih časih posebno s tem razodevala, de je rada po mogočosti pomagala revnimu in terpečimu sobratu, kateri ne more sam sebi pomagati. Od tod vidimo, de so povsod človekoljubne naprave, bolnišnice, sirotišnice, siromašnice itd. mnogostêvilno vstajale, kamorkoli je veseli glas evangelskih oznanovavcov kadaj prišel, oznanovaje postavo ljubezni. Tudi Gorica, ako ravno malo mesto, ni v tem zastajala za drugimi, tudi ona more enakih blagih naprav v vsih časih dovolj pokazati. Kolikor je pisaveu teh verstie do sadaj znano, in se zamore iz očitnih mestnih listin posneti in dokazati v tem oziru, je to le.

Starodavna zgodovina Goriškiga mesta je z gosto temo še pokrita. Se le leta 1001 po Kristusovim rojstvu beremo pervikrat *) ime tega mesta v neki listini cesarja Otona III., v kateri je pisano, de imenovani cesar pol Solkanskiga grada, in „pol vasi, ki se po slovensko kliče Gorica“ (et medietatem unius villae, quae selavica lingua vocatur Goriza) v dar daja Oglejskimu patriarhu, pol pa nekimu grofu, ki ga ta listina Verihena imenuje. Ali je takrat že stal Goriški grad ali ne, ne vemo; to je pa gotovo, de za časa Oglejskiga patriarha Bertolda (okoli 1230) je Gorica že svoj grad imela (castrum). V tistih časih je imela Gorica svoje lastne vladarje, ki so se grofi klicali, in se le v letu 1500., ko je najposlednji Goriški vladar, grof Leonard, brez otrok umerl, je prišla Gorica z vso svojo okolico pod milo žezlo avstrianskih vladarjev, katerim je tudi vsaki čas zvesta ostala.

V teh prvih časih toraj, ko je bila Gorica še silo majhna, ji tudi ni bilo treba mnogih naprav v podporo revnih siromakov. In vendar najdemo zapisano, de je bila že pred 1500 leti pod Goriškimi grofi tukaj lepa naprava, namreč bolnišnica za uboge stare žene imenovana od čí-

*) Šafarik Slav. Alterthümer II. B. S. 344. pravi, de se omenjuje „pagus Goriza“ že v neki listini od leta 978. in v drugi od leta 999. pa „villa Gorizia“.

stiga spočetja Marie Device, ki je do novejših časov bila v hiši štev. 400 v gledišnih ulicah, kjer še dan današnji cerkva Device Marie brez madeža spočete stoji. Skerb za ta bolnišnico je imel poseben odbor mestnjakov. Od družih enakih naprav v tistih starih časih nič ne beremo, samo to vemo, da so okoli leta 1570 začeli vsaki teden milodare po mestu pobirati, ki so jih po tem ubogim delili. Pozneje pa namreč 1654 je baron Janez Vid Delmestri osnoval bolnišnico za moške na Placuti, Goriškim predmestju, in jo izročil usmiljenim bratom. Ta bolnišnica je bila v poznejših časih na drugi kraj mesta, ki mu Studenec pravimo, preložena, kjer je še sadaj. Pa od tega bomo še zdolaj govorili.

Blizo okoli leta 1724., ko so se bili ubogi in potrebni ljudje čez mero pomnožili, in je mnogo tudi vunajnih beračev tod prosijačilo, so Goriški stanovni od visoke viade pripušenje dobili, posebno denarnico za uboge s tim napraviti, da so za vsak funt mesa tri solde terjali od tistih, ki so o štiridesetdanskim postu meso jedali. Pa to je le malo zdalo, ker so takratni mestnjani o svetim postnim času po stari hvalevredni navadi se bolj mesnih jedi zderževali kakor dan današnji. Zato pa so v letu 1754 vse vunajne berače iz mesta odpravili; domačim ubogim pa, ki so bili res potrebni, so pripuščali, da so smeli na cerkvenih vratih stati in vbogajme prositi; po mestnih ulicah pa jim je bilo prepovedano beračiti. Postavljeni so bili posebni varhi, ki so dolžnost imeli, vunajne berače odpravljati, in tudi domačim braniti, da niso ljudi po ulicah nadlegovali.

V tem, ko se je vse to godilo, je tu v Gorici 1753 umerl bogat Španec, ki je tu stanoval, Francisek markiz Alvarez de Menesses po imenu, ki je v svojim testamentu od 6. kimovca 1753 nekaj čez sto tavižent goldinarjev zapustil v ta namen, da bi se sirotišnica v Gorici ustanovila. Ta ustanova je bila naj bogatejši od vsih, kar jih je kadaj Gorica imela, in se je tudi koj vresničila, ker je bilo že v letu 1758 popolnoma dozidano veliko poslopje na Studencu, v katerim so sadaj usmiljeni bratje.

V letu 1756 je Janez grof della Torre novo napravo vpeljal za stare možé pod imenom „casa di ricovero di S. Rafael“. V to hišo so se pa tudi otroci jemali in preskerbovali, in kaplan Matia Markolin je hotel tudi še to v tej hiši vpeljati, da bi stari možje tudi kaj delali in za hišo kaj prisluževali, pa brez uspeha.

Po tem takim so bile do konca pretečeniga 18. stoletja v Gorici te le blage naprave v prid ubogih: 1.) bolnišnica za stare in uboge sene; 2.) bolnišnica usmiljenih bratov na Placuti za moške; 3.) Alvarezovo sirotišče; in 4.) hiša sv. Rafaela za stare možé. V letu 1777 je pa deželjska vlada ukazala, da ima obstati samo bolnišnica usmiljenih bratov; vse druge naprave naj se zedinijo v eno samo. Ob enim je bilo tudi ukazano, da imajo prestati bolnišnice v Gradiški, Ogleji in Karminu in da se imajo z Goriško zediniti v Alvarezovim poslopju pod imenom „splošna ali središna deželjska bolnišnica (ospedale centrale della provincia).“

Ali še ni bilo konca spremembam, ki jih je Alvarezova ustanova preterpela. V letu 1787 namreč je jenjala obstajati bolnišnica usmiljenih bratov na Placuti (od kodar jim naši Goriški in Tminski Slovenci še sadaj Placutarji pravijo), in oni so

od vlade dobili središno bolnišnico v oskerbljenje. Ker pa Alvarezovo poslopje na Studencu, akoravno veliko in prostorno, vendar ni moglo vseh sprejemati, namreč starih in bolnih mož in žen in sirot, so stare žene še vedno stanovale v svoji stari hiši, dokler ni bila tudi ta v letu 1803 prodana. V letu 1809, ko so Francozje tod gospodarili, so usmiljene brate poslovili, in skerb bolnišnice izročili neduhovnim oskerbnikom in varham; ali 1814 so Avstrijanci bolnišnico zopet usmiljenim bratom nazaj dali, in vlada je ukazala, da ima Alvarezovo poslopje biti samo za bolnike, ter je skerb za stare možé in žene, in pa sirote sama sebi prideržala. — Tako so prestali zgoraj omenjeni zavodi, in njih letni dohodki, okoli 8,500 gold., so od teh dob se tako delili: 1,500 gold. na leto dobiva bolnišnica usmiljenih bratov; drugih 7000 gold. pa dobiva mestni odbor, ki ima skerb za uboge, in ki ta znesek takole deli: 3,600 gold. deli med uboge dveh mestnih far, s. Hilaria in s. Ignacia; 2,900 gold. dobivajo usmiljene sestre za siromašnico in žensko bolnišnico; 300 gold. pa dajejo v sirotišče. (D. sl.)

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane, 12. mal. travna. Prečastito škofijstvo je té dni gosp. Dr. J. Kr. Pogačarja, korarja in vodnika Alojzjeviša, zvolilo škofijskiga nadzornika tukajšnjih gimnazialnih in realnih šol. — Naš milostivi gospod knez in škof bodo letas za krament sv. birmo zunaj Ljubljane v téh krajih delili: 28. vel. travna v Poljanah, 29. na Trati, 30. v Zireh, 31. v Idrii; 2. mal. serpana v Krajnu, 3. v Teržicu, 4. v Radolici, 5. na Bistrici, 6. v Gorjah, 7. na Jesenicah, 8. v Krajski Gori. — Dans so se končale tridnevne duhovne vaje za učence gimnazialnih in realnih šol v križanski in nunski cerkvi pa pri sv. Florianu. Posebno spodbudljivo je bilo viditi, s koliko pobožnostjo so verli učenci latinskih šol z učenci vred k mizi Gospodovi pristopili, prejet Njega, ki je Pot. Re-nica in Življenje. Ta lepi zgled bo pri učencih z Božjo pomočjo gotovo veliko dobriga sadu obrodit. Besede mičejo, zgledi vlečejo.

Iz Gorenskiga. Naš dragi rojak, čast. gospod Janez Kociančič, serčni misionar v srednji Afriki, je tedaj — mertev! V kako britkost je ta žalostna novica vtopila ranjeiga starše in zlahto in vse, ki so njegova poznali, ljubili in v duhu z njim sklenjeni, njegove pridnosti pri zamareh se veselili, ni treba praviti; — oh, saj je bila že prva ločitev od njega, ko je bil v daljno Afriko se podal, tako težka, tako britka! — Hočemo pak drugim njegovim prijateljem in tovarišem naznaniti, da je po ranjcim g. Janezu v Mošnjah, njegovi rojstni fari, vse to opravljeno bilo, kar se v Hartumu zgoditi moglo ni. Kakor de bi domá umerl bil, mu je po trikrat zvonilo v farni cerkvi in v obeh podružnicah. 7. sušca pa so bile za njegovo dušo svete maše brane in velike bilje pete. Na prijazno povabilo čast. gosp. fajmoštra A. Potočnika je prišlo še 7 duhovnov iz bližnjih fará, ranjčimu zadnje čast skazat. Grajski fajmošter, čast. gosp. Simon Peharc, ki so mu pri novi maši pridigovali, so tudi o spominu njegovega pogreba na prižnico stopili, rekoč: „Veči ljubezni nikdo nima, kakor kdor svoje življenje da za svoje ovčice“. Opomnili so sperviga s prav ginljivo besedo, kako blizo de ste si veselje in žalost, véasi tudi nova maša in — pokop. Potem so popisali bogoljubno življenje ranjeiga gospoda; so ga vsim, posebno pa mladosti, v izgled posnemanja postavili: so žalujoče starše, sorod-

nike in prijatle ranjeiga tolažili in poslednjič njegovo dušo vsem pričujočim v molitev priporočili. Desi delavnik se je pa vendar toliko pobožnih iz domače in sosednjih fará snidilo, da je bila cerkev polna. K sklepu so pa preč. gospod dekan, Simon Vovk, slovesno mašo za verne mertve peli. — „Malo let je živel, pa dosegel starost veliko“. Bog daj njemu večni mir in pokoj, zapušeniim zamurčikam pa enake ljubezni unetiga naslednika in očeta!

Jožef.

7. apr. S. — Danes Vam morem nanznati, da naš letošnji postni pridigar ta teden (namreč tihi teden) nekake eksercicie za ljudstvo ima. Tiho nedeljo popoldne po štirih jih je začel, h katerim se je sošlo čuda veliko ljudi, da se je vse terlo. Po nauku ali kratkim podučnji, preden je začel premišlovanje, se je pela mična talianska pesmica: „Pace mio Dio“, to je tista spokorna pesem, ki jo je tudi že letošnja Danica v svojim 9. listu v slovenski obleki podala, in katero bogoljubni Goričani vselej s posebno pobožnostjo pejejo. Po končanem premišlovanji pa duhovni zapojejo spokorni psalm „Miserere“, in ves ljud za njimi, kar mora tudi terdo serce človeku omečiti. In tako bomo ta teden vsaki dan v veliki cerkvi lepo priloznost imeli, občutke spokornosti, temu svetimu času primerne, obudovati. Bog daj le še svoj sveti blagoslov k temu!

7. apr. S. — Pri katoliških šolah je bila od nekaj lepa navada, da so učitelji s svojimi učenci vred vsak šolski dan ali pred, ali pa po šoli k sveti maši hodili. To se je pri nas tudi vselej godilo, in se godi, hvala Bogu! še sadaj. Ali bil je en čas v poslednjih prekucijah, ko so neke osebe vsakdanjo sveto mašo za šolsko mladino pretežavno mislile, (se ve de je strašno velika težava po pol ure na dan v cerkvi Boga častiti!) in res smo s serčno žalostjo gledati mogli, da se je bila nekaj časa ta lepa in sveta navada skorej popoinama opustila; ali najučnost te nove naredbe je koj bila vsim očitna, in v kratkim je bila stara navada zopet vpeljana.

Pa kaj? posvetniga napuha in dozdevne učnosti prenapolnjeni so bili nekteri, ker niso mogli drugači več sveti maši se ogibati, svoji šolski mladini v cerkvi s svojim nespodobnim obnašanjem bolj v spodtiko, kakor v spodbodek pobožnosti. Ne zadovoljni s tem, da so bili sami brez vse vere, so si prizadevali tudi v mehke serca mladenčev hudi strup nevere vlivati. Tako se je, žalibog! nekaj časa pri nas v resnici godilo. Ali, bodi Bog zahvaljen! vse te naši šolski mladini strašno grozeče nevarnosti so, kakor z radostjo vidimo, srečno odvernjene; nesramni neverneži so odpravljani, in reči moramo, da so njih mesta prevzeli možje, s katerimi se gotovo smemo ponašati. Kdo ni bil postavim do serca ganjen, ki je bil 6. dan mesca aprila tukaj v farni cerkvi sv. Ignacia, kjer so imele latinske šole svojo občno spoved in pa sveto obhajilo, viditi lepi red in pravo, resnično pobožnost nadepolne mladosti in — samih profesorjev? Učenci in učitelji brez razločka so se k spovednicam drenjali, svojo dolžnost kot pravi sinovi svete matere katoliške cerkve opravljali, in potem skupaj tudi k Bžji mizi pristopali. Kolika razlika med leti 1848, 1849 itd. in pa med letam 1854! — Bog ohrani med njimi te blage misli, ki jih sadaj imajo, in jih poterdi v njih lepim početji; gotovo bodo v kratkim v mladini, ki je njih previdni skerbi izročena, še veselji sad svojiga prizadevanja zoreti vidili, in časno pohujšanje mogočno popravili, ki ji je bilo dajano nekaj časa od tistih samih, ki so jih imeli na težavni poti naukov voditi.

Nekaj za pirhe.

Ravno zdaj so donatienjene nove bukve:

Serce Marije, prečiste Device.

Bratam in sestram Marijniga presvetiga Serca itd., spisal L. Jeran, tadanji kaplan pri s. Petru v Ljubljani.

Maloktera pobožnost je tako deleč razširjena, kakor bratovšina Marijniga presvetiga Serca za spreobrnjenje terdovratnih grešnikov. V Evropi, Azii, Afriki, Ameriki in po nar daljših otokih se vsak dan okoli 20 milionov serc v Enim namenu k Bogu povzdigne in ravno toliko jezikov pred Marijnim tronam kliče: „O Marija, pribežališe grešnikov, prosí za nas!“ Kam tedaj čuda, ako se brez števila čisto zanemarjenih grešnikov na toliko prošinj vendar še spreoberno, in veliko družih milost po tej „naši Srednici, naši Pomocnici“ od Boga prosí.

Ker se je ta bratovšina tudi po Krajskim začela od nekaj časa sem močno razširati in je več podružnic napravljenih, kakor pri sv. Petru v Ljubljani, v Menkšu, v Selcih, na Jezeru pri Materi Bžji, bi ne bile odveč bukvice, v katerih bi ne bile samo naj potrebníši pobožnosti za brate in sestre te bratovšine, temuč, ktere bi bile tudi dober kup, da si jih slehern zamore omisliti. V ta namen se za pirhe ponudijo le té Marijne nove bukve, katerih obseg je ob kratkim naslednji: Vvod obseže poduk od bratovšin in njih rabe sploh; potlej začetek bratovšine Marijniga Serca, zgodbo te bratovšine pri sv. Petru v Ljubljani in njen začetek pri družih farah na Krajskim, njene postave, odpustke, in opomine in nauke bratam in sestram, ki se jim posebno priporočuje, da se njen namen, namreč spreobrnjenje grešnikov, zméraj bolj dosega.

Potem nasledvajo: Pobožne molitve in opravila, kakor, memorare svetiga Bernarda, zjutranje, večerne, mašne, spovedne, obhajilne molitve s posebnimi v to zadevajocimi nauki. Tretji razdelek: Razine molitve, obseže razun mnogoterih molitev k Marijnimu Sercu tudi molitve za blagor svete Cerkve, za blagor škofije, za ohranjenje sv. vere v deželi, za razširjanje sv. vere. V četrtem oddelku so cerkvene molitve, ki se zamorejo tudi pri priloznosti sv. obhajila moliti, in nekteri opomini od nevredniga obhajila. Peti oddelek obseže: Obiskovanje sv. Rešnjiga telesa z molitvami in litanijami k Jezusovimu najsvetejšimu Sercu; šesti pa: Počeševanje Marije pred njenimi altarji, zlasti popoldansko službo, z mnogimi molitvami, trojnimi litanijami itd. V sedmim oddelku so: „Nektero posebne pobožnosti, namreč: devetdnevna pobožnost k Marijnimu Sercu; mlajeva ali majnskova pobožnost; opravilo v velikim serpanu; češenje s. Jožefa itd. Poslednjič: Križev pot in pristavek: ura katoliškiga kristjana, in nekaj zijaalastim v premislik. Natisnjene so prav čedno pri Milicu in obsežejo 10 pol v osmerki s 230 stranmi, in z lepo bakrorezno pedobo Marijniga Serca od spredej. Je jih Marijna podružnica pri s. Petru v Ljubljani s prizadevanjem visokočast. g. fajmoštra M. Svetličiča na svitlo dala. Čisti dohodki se bodo razun spienih stroškov obračali za s. maše, ki se beró pri bratovskim altarji za žive in mertve brate in sestre in za terdovratne grešnike. Veljajo terdo vezane 24, z usnjatim herbtam 30, vse v usnji 40 kr., z zlatim obrezkam 1 gld. Na prodaj jih ima v Ljubljani M. Gerber.

Premenbe duhovšine.

V Ljubljanski škofii: Gosp. Matevž Perčič, podfajmošter na Gojzdu, je dobil podfaro pri s. Gregorju pri Ribnici. — 11. mal. travna je umrl gosp. Jožef Fik, fajmošter v Selcih.